

УДК 378.011.3 – 051 : 338.488.2 : 640.4

С. М. Кобзова

**РОЛЬ ДИСЦИПЛІН БЛОКУ РЕКРЕАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ
ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО
ГОСПОДАРСТВА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

У 20-му столітті відпочинок став невід'ємною складовою життєдіяльності людини та забезпечував її нормальне фізіологічне та психічне функціонування. У 21-му столітті з огляду на погіршення екологічної ситуації на всій планеті поступово збільшується кількість зацікавлених у покращенні власного здоров'я. Це пояснюється, зокрема, необхідністю у біологічному відновленні, відпочинку та релаксації після стресів, які кожна людина стала отримувати щоденно.

Таким чином, усе більше людей, причому не тільки похилого віку та хворих, приймають рішення про використання курортних послуг, а рекреаційна діяльність, що спрямована на відновлення розумових, духовних і фізичних сил людини шляхом загальнооздоровчого і культурно-пізнавального відпочинку, туризму, санаторно-курортного лікування, набирає обертів. Враховуючи це певні країни мають змогу активно розвивати альтернативні види туризму, зокрема: оздоровчий, рекреаційний, детокс-туризм, Wellness, SPA-туризм тощо. Україна не є виключенням у цьому випадку. Поряд із тим для реалізації відповідних програм оздоровлення населення в нашій державі актуальним стає питання підготовки достатньої кількості висококваліфікованих фахівців з рекреації та курортології.

Необхідно відзначити, що теоретичні засади рекреації та рекреаційної діяльності розглядалися у роботах закордонних та вітчизняних науковців (Teresy Wolańskiej, Hall C. M., Page S. J., Є. Приступа, І. Смаль, В. Смаль, Iwony Kielbasiewicz-Drozdowskiej, Wiesława Siwińskiego, Winiarski R., Pilawska A., Pilawski A., Petryński W.). Аналіз наукової літератури також показав, що рекреаційна географія та рекреаційні ресурси різних регіонів світу стали предметом вивчення значної кількості вчених – В. Голубєва, О. Кусков, Н. Мироненко, Д. Ніколаєнко, Т. Одінцева, І. Твердохлебов (серед вітчизняних доцільно відзначити роботи О. Бейдика, Ю. Безрукова, Н. Фоменко). На основі вивчення наукової і методичної літератури було встановлено, що теорія рекреаційного природокористування представлена у роботах К. Кілінської, В. Руденко, Н. Аніпко, Н. Андрусак, Н. Коновалова та ін., практика формування рекреаційних комплексів – у роботах Л. Лук'янової та В. Цибух. Основи рекреалогії як науки викладені у праці В. Стафійчука. Узагальнення результатів досліджень у сфері курортології представлені у роботах О. Ветітнева, Н. Фоменко, О. Кускова, Є. Стапанова, О. Одінцева.

Рекреаційна освіта опосередковано розглядалася у публікаціях О. Андрєєвої, О. Благій, Є. Колотової, Л. Лук'янової, проблеми рекреаційно-туристської та туристсько-спортивної підготовки у вищих навчальних закладах фізкультурного профілю (рекреація та спорт) досліджували О. Жданова, В. Жолдак, Л. Заневська, В. Зігунов, В. Квартальнов, Т. Круцевич, В. Поляковський, Є. Приступа, Ю. Рижкін, А. Тучак, В. Чепік, Г. Щука та ін., при цьому питанню підготовки фахівців для сфери рекреації в Україні не було приділено належної уваги.

Відсутність ґрунтовних досліджень за обраною проблематикою обумовило вибір теми та визначило *мету цієї статті*: висвітлення ролі рекреаційних дисциплін у підготовці фахівців для сфери туризму нашої країни в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день у деяких країнах світу рекреація, і зокрема Wellness-туризм, виділяється у окремий напрям підготовки. Так, наприклад, у Польщі підготовка майбутніх фахівців індустрії туризму за напрямом «Туризм та рекреація» на бакалавраті передбачає спеціалізацію «Оздоровлення біологічне», у магістратурі – «Курортний туризм та SPA» [6]. Навчання в університетах за першою спеціалізацією покликане підготувати висококласних фахівців, здатних керувати санаторіями, центрами відпочинку, закладами біологічного оздоровлення та спортивно-рекреаційною інфраструктурою. За другою спеціалізацією метою навчання стає підготовка фахівців для курортного та SPA-туризму, попит на які з кожним роком зростає на ринку праці в цій країні.

У Литві студенти Європейського гуманітарного університету, що закінчили програму «Культурне надбання», отримують ступінь бакалавра з рекреації та туризму [7].

А от у Канаді усі охочі можуть закінчити дипломну програму «Спа-менеджмент» (Spa Management) та отримати диплом з «Гостинності та управління курортами» (Hospitality & Resort Management Diploma) [8]. Навчання за цією програмою, наприклад у Канадському коледжі з туризму, передбачає вивчення таких дисциплін як: готельне господарство, вступ до спа-індустрії, фінансовий менеджмент спа-індустрії, рітейл-менеджмент в спа, лідерство і менеджмент в індустрії гостинності тощо. У Капіланському університеті (Північний Ванкувер) можливо також отримати диплом з «Управління курортними місцевостями» та «Управління відпочинком на свіжому повітрі» (Destination Resort Management Program, Outdoor Recreation Management Diploma) [9].

У Росії, наприклад, відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки РФ № 81 від 24.01.2011 р., було затверджено напрям підготовки 034600 «Рекреація та спортивно-оздоровчий туризм» [10]. Відповідно до цього документу, сфера професійної діяльності майбутнього фахівця включає: спортивно-оздоровчий туризм; фізичну (фізкультурно-спортивну) рекреацію та реабілітацію; діяльність з оздоровлення

населення засобами фізичної культури, спорту та туризму; індустрію туризму, дозвілля та рекреації; туристсько-рекреаційні комплекси, заклади та системи; санаторно-курортні комплекси й установи та інші послуги у сфері фізичної культури, рекреації та туризму. Не дивлячись на те, що основний акцент при визначенні галузі та об'єктів професійної діяльності було зроблено на спортивно-оздоровчому туризмі, рекреація виступає важливою складовою процесу підготовки студентів до майбутньої професійної діяльності. Також у Російській Федерації підготовка фахівців для сфери рекреації здійснюється за напрямком підготовки 100400.62 «Туризм» (Наказ Міністерства освіти і науки РФ № 489 від 28.10.2009 р.) [11] та 080507.65 «Менеджмент організації» (спеціалізація 080507.65–29 «Менеджмент санаторно-курортної справи») [2].

На сьогоднішній день в Україні, яка володіє значними рекреаційними ресурсами, що можуть бути використані для профілактики багатьох захворювань та відпочинку різних верств населення, кадровий склад, який працює в системі лікувально-оздоровчого туризму, представлений наступними категоріями: по-перше, це лікарі різних спеціалізацій; по-друге, це фахівці з оздоровчої фізичної культури та рекреації; по-третє, це професійні кадри туризму.

Підготовка фахівців другої категорії здійснюється у межах галузі знань 0102 «Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини», напрям підготовки 7.01020303 „Фітнес та рекреація”. У вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста готують також фахівців галузі знань 0401 «Природничі науки» за спеціальністю 7.04010406 «Географія рекреації та туризму», однак цей напрям не відноситься до нашого дослідження. Що ж стосується підготовки фахівців для санаторно-курортного бізнесу за третім напрямком, то вона здійснюється в межах туристичних спеціальностей.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 13.12.2006 р. № 1719 Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра, підготовка бакалаврів галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» здійснюється за напрямками підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» та 6.140103 «Туризм» [5]. І відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України № 1067 від 09.11.2010 р. з 2011/2012 навчального року підготовка фахівців у ВНЗ України для цієї галузі за освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста здійснюється за спеціальностями 7.14010101 «Готельна і ресторанна справа» та 7.14010301 «Туризмознавство (туристична діяльність)»; за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра – 8.14010101 «Готельна і ресторанна справа» та 8.14010301 «Туризмознавство (туристична діяльність)» [4]. Далі у межах статті ми розглянемо процес такої підготовки фахівців для сфери рекреації саме на прикладі названих туристичних спеціальностей.

Почнемо з підготовки бакалаврів галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» за напрямком 6.140103 «Туризм». Аналіз навчальних планів підготовки майбутніх фахівців для сфери туризму у ВНЗ країни свідчить про те, що більшість з них орієнтовані, в основному, на технологічну чи проектну підготовку студентів (турагентська та туроператорська діяльність) та недостатньо адаптовані до підготовки останніх щодо здійснення професійної діяльності у сфері санаторно-курортного господарства та рекреаційно-оздоровчого туризму. І це при тому, що до недавнього часу така підготовка студентів до рекреаційної діяльності здійснювалася у межах кількох дисциплін: «Рекреаційні ресурси України», «Рекреаційна географія», «Рекреалогія», «Рекреаційні комплекси», «Організація рекреаційних послуг», «Основи курортології» тощо.

Наприклад, у Луганському національному університеті імені Тараса Шевченка студенти вивчали такі предмети: «Рекреаційна географія», «Рекреалогія», «Рекреаційні комплекси».

Так, у межах дисципліни «Рекреаційна географія», вони ознайомилися з рекреаційними ресурсами та географією їх розповсюдження на певних територіях, загальними принципами рекреаційного районування та основними таксономічними одиницями рекреаційного районування, системою раціонального природокористування та охорони ресурсів. Програма курсу «Рекреалогія» передбачала розгляд наступних тем: 1. Основні поняття та концепції рекреалогії. 2. Рекреаційна діяльність та її форми. Механізми організації рекреаційної діяльності та їх наслідки. 3. Рекреаційні потреби та їх класифікація. 4. Рекреаційна система як об'єкт рекреалогії. Розробка базової моделі рекреаційної системи. 5. Рекреаційне природокористування. Принципи і методи комплексної оцінки території відпочинку. 6. Організація рекреаційної діяльності у межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду України. Також студентами вивчалася дисципліна «Рекреаційні комплекси». Логіку викладання вказаних дисциплін можливо було представити структурно, відповідаючи на запитання: де відбувається рекреація (рекреаційні території, природні комплекси), як організована рекреація (урбанізовані рекреаційні комплекси) і на кого направлена організація рекреації (рекреаційна діяльність спеціаліста і рекреанта).

Відповідно до нових стандартів підготовка майбутніх фахівців означеного напрямку до роботи у сфері рекреації та курортології здійснюється лише в межах однієї дисципліни циклу професійної та практичної підготовки, а саме: «Рекреаційні комплекси світу».

Не викликає сумнівів той факт, що на сучасному етапі розвитку суспільства рекреаційна діяльність перетворилася в один з найважливіших соціально-економічних факторів. Забезпечення різноманітних рекреаційних потреб населення стає можливим завдяки формуванню та розвитку певної сфери суспільно-організованої праці –

рекреаційної галузі, що включає санаторно-курортне обслуговування, масовий відпочинок та дозвілля. Тому дисципліна «Рекреаційні комплекси світу» повинна відображати їх суттєвість та структуру, проблеми конкуренції та атрактивності на світовому та національному рівнях, розкриває функціональну і територіальну диференціацію рекреаційних потоків. Значну увагу повинно бути приділено рекреаційному районуванню та аналізу регіональних умов і проблем розвитку рекреаційних комплексів в Україні, конкурентоспроможності їх на світовому рівні та подальшому розвитку рекреаційно-туристського обміну.

Відповідно до Програми нормативних навчальних дисциплін підготовки бакалавра напряму 6.140103 «Туризм» галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» метою дисципліни «Рекреаційні комплекси світу» є вивчення умов формування, розвитку та розміщення територіально-рекреаційних комплексів, ознайомлення з системами організації діяльності населення для відновлення фізичних і духовних сил: відпочинком, оздоровленням та курортним лікуванням, туристичними мандрівками тощо. Предметом дисципліни «Рекреаційні комплекси світу» було визначено процеси формування та розвитку сфери суспільно-організованої праці – рекреаційної галузі, що забезпечує реалізацію різноманітних рекреаційних потреб населення, сприяє оздоровленню нації, підвищенню працездатності, розвитку фізичних і духовних якостей членів суспільства як у світі, так і в Україні. Об'єкти дослідження – світові та регіональні системи і комплекси рекреаційно-туристичної спеціалізації, рекреаційний комплекс України. Основні завдання дисципліни були сформульовані наступним чином:

- визначення теоретичних основ формування і факторів розвитку рекреаційних комплексів, їх спеціалізації та видів у сучасних конкретних умовах;
- дослідження зарубіжного та вітчизняного досвіду створення та функціонування рекреаційних комплексів;
- аналіз функціональної, галузевої та територіальної структури рекреаційно-туристичного комплексу України;
- розробка принципів удосконалення системи збалансованого забезпечення рекреаційних потреб населення України та раціонального використання національних рекреаційно-туристичних ресурсів [3].

Курс «Рекреаційні комплекси світу» є однією з перших професійно орієнтованих дисциплін, що викладаються майбутнім менеджерам туристичної індустрії. На базі отриманих знань з дисциплін «Туристичне країнознавство», «Географія туризму», «Туристичне краєзнавство» вона закладає підґрунтя розуміння такого складного соціально-економічного процесу, як рекреаційно-туристична діяльність, і є основою для опанування спеціальних дисциплін: «Організація туризму», «Міжнародний туризм» та ін.

Теми, що розглядаються під час вивчення дисципліни «Рекреаційні комплекси світу»:

1. Рекреація та рекреаційна діяльність як галузь наукового пізнання;
2. Теоретичні основи формування рекреаційних комплексів;
3. Рекреаційні потреби і рекреаційний попит та рекреаційно-ресурсний потенціал – основа формування рекреаційних комплексів;
4. Формування та структура рекреаційної індустрії;
5. Рекреаційне районування світу й України;
6. Європа – провідний рекреаційний регіон світу;
7. Середземноморський рекреаційний регіон – найбільш розвинений курортний комплекс світу;
8. Розвиток рекреаційних комплексів американського континенту;
9. Рекреаційні комплекси країн Африки;
10. Специфіка формування і розвитку рекреаційних комплексів і центрів туризму в Азії;
11. Рекреаційні комплекси Австралії та Океанії;
12. Проблеми розвитку рекреаційних комплексів країн СНД;
13. Формування та регіональні проблеми розвитку рекреаційно-туристичного комплексу України;
14. Рекреаційне природокористування й охорона природи у рекреаційних комплексах.

З наведеного переліку тем розуміємо, що ця дисципліна стає узагальненим курсом, що повинен сформувати у студентів не лише мотивацію до здійснення цього виду фахової діяльності, а й вміння та навички здійснювати рекреаційної діяльності у межах різних типів рекреаційних комплексів, готовність до роботи у сфері рекреації та курортології, що однак, на нашу думку, є неможливим.

Розглянемо далі процес підготовки бакалаврів галузі знань 1401 «Сфера обслуговування» за напрямком 6.140101 «Готельно-ресторанна справа». Тут картина виглядає ще гірше, оскільки вивчення дисциплін блоку рекреації у більшості ВНЗ узагалі не передбачається, окрім курсу «Рекреаційні комплекси».

У ЛНУ імені Тараса Шевченка студентам четвертого курсу, згідно варіативної частини навчальних планів, ще пропонувалася дисципліна «Організація рекреаційних послуг», метою викладення якої була теоретична та практична підготовка студентів до організації та надання рекреаційних послуг на підприємствах сфери туризму та готельного господарства. Студенти вивчали сегментацію рекреаційних послуг (лікувально-профілактичних, спортивно-оздоровчих, інформаційно-пізнавальних, видовищно-розважальних, торгово-побутових, послуг СПА-центрів тощо); розглядали принципи клімато- і бальнеотерапії, пелюдолікування, апаратної фізіотерапії, комбінованого та сполученого застосування лікувальних фізичних факторів;

досліджували основи організації рекреаційної діяльності; аналізували провідні курорти України.

За новим стандартом і відповідно до Програми нормативних навчальних дисциплін підготовки бакалавра напряму 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» для студентів буде викладатися також лише одна дисципліна – «Рекреаційні комплекси світу» – при чому також на першому курсі. Найчастіше мотивація до роботи саме у санаторно-курортних та оздоровчих закладах в студентів-першокурсників буває ще взагалі не сформована. У той же час це є недопустимим, оскільки лише студенти, що навчалися за напрямком підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» можуть вибрати собі на п'ятому курсі чи у магістратурі спеціалізацію «Курортна справа» (7.14010102) [4]. На сьогоднішній день кількість таких бажаючих є незначною, так само як і кількість ВУЗів в Україні, що здійснюють підготовку за спеціальністю 7.14010102 «Курортна справа». До них відносяться, наприклад, Київський національний торговельно-економічний університет, Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», Харківський державний університет харчування та торгівлі, Державний вищий навчальний заклад «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Уважаємо, що у цьому контексті щоб задовольнити потребу курортної сфери України у кваліфікованих фахівцях з рекреації необхідно чи то доповнювати навчальні плани (блоки дисциплін, що пропонуються студентам на вибір) за спеціальністю 6.140101 «Готельно-ресторанна справа» рекреаційними дисциплінами, чи відкрити окремий напрям підготовки «Рекреація та лікувально-оздоровчий туризм» на бакалавраті.

Таким чином підсумовуючи вищевикладене, вважаємо, що базова частина професійного циклу підготовки фахівців за напрямком підготовки 6.140101 «Готельно-ресторанна справа», так само як і 6.140103 «Туризм», повинна бути представлена дисциплінами, пов'язаними з рекреацією, лікувально-оздоровчим туризмом та санаторно-курортною справою. Блок рекреаційних дисциплін повинен займати провідне місце серед інших навчальних дисциплін. Здійснювати процес навчання студентів санаторно-курортному бізнесу лише в межах однієї дисципліни для підготовки висококваліфікованих фахівців з рекреації є не зовсім коректним, оскільки в них повинні бути сформовані мотивація до необхідності організації відпочинку та оздоровлення населення власної країни, потреба у використанні знань щодо принципів, методів та нових підходів до здійснення рекреації в умовах відповідних закладів, готовність до планування та розробки програм відпочинку, використання у своїй професійній діяльності можливостей факторів курортних місцевостей для формування санаторно-курортних продуктів.

Висновки. По-перше, Україна володіє потужним курортним потенціалом у вигляді лікувальних ресурсів і відповідної санаторної інфраструктури. Отже, головним завданням має стати забезпечення

санаторно-курортної галузі достатньою кількістю висококваліфікованих фахівців з рекреації. По-друге, дисципліни блоку рекреації повинні займати важливе місце у системі підготовки майбутніх фахівців сфери туризму та готельного господарства до професійної діяльності. Вивчення таких дисциплін як «Рекреаційна географія», «Рекреалогія», «Рекреаційні комплекси», «Організація рекреаційних послуг», «Основи курортології» необхідне для формування готовності майбутніх фахівців зазначеного напрямку до організації лікувально-оздоровчого відпочинку, Wellness, SPA-туризму. Виключення цих дисциплін з навчальних планів призведе до зниження ефективності результатів усього навчального процесу. По-третє, під час викладення названих дисциплін необхідно акцентувати увагу на соціальній значущості та перспективності здійснення цього виду туристичної діяльності. Доцільно при викладенні дисциплін блоку рекреації використовувати такі форми та методи як: мультимедійні лекції, семінари-практикуми, тематичні дискусії з відео-модулями, творчі проектні завдання, тестування, проведення конференцій тощо. По-четверте, проведене дослідження дає змогу зробити висновок про доцільність відкриття напряму підготовки «Рекреація та лікувально-оздоровчий туризм» на бакалавраті.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні досвіду підготовки фахівців для сфери рекреації у різних країнах світу.

Список використаної літератури

1. Андрєєва О. В. Аспекти підготовки кадрів з рекреаційно-туристської діяльності / О. В. Андрєєва, О. Л. Благій // Матеріали IV наук.-практ. конф. «Проблеми активізації рекреаційно-оздоровчої діяльності населення». – Львів : ЛДІФК, 2004. – С. 244-245. **2. ГОС ВПО** по спеціальності 080500 (061100) Менеджмент організації, утверджений наказом Міністерства освіти і науки Російської Федерації от 17.03.2000 г. № 234 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rmat.ru/ruabiturient_programs/ **3. Програма** нормативних навчальних дисциплін підготовки бакалавра напряму 6.140103 «Туризм» галузі знань 1401 «Сфера обслуговування»: [навч.-метод. видання]. – К.: Київський національний торговельно-економічний університет, 2010. – 259 с. **4. Про затвердження** переліку спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційними рівнями спеціаліста і магістра : постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 787 [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України від 13.09.2010. – № 67. – стор. 26. – стаття 2406. – Режим доступу до вид.: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/787-2010-%D0%BF> **5. Про перелік** напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра : постанова Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 р. № 1719 [Електронний ресурс] // Офіційний вісник України від 25.12.2006. –

№ 50. – стор. 160. – стаття 3333. – Режим доступу до вид. : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1719-2006-%D0%BF> 6. Сайт Вищої школи економіки, м. Бидгощ, Польща [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.polonia.com.md/html_ua/wsg_spa.html 7. Сайт Європейського гуманітарного університету [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ru.ehu.lt/studies/bachelor/programs/fields/0003709/> 8. Сайт Канадського коледжу з туризму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tourismcollege.com/tourism-courses/spa-management-diploma> 9. Сайт Капіланського університету, Канада [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.capilanou.ca/outdoor/> 10. ФГОС ВПО по напрямленню підготовки 034600 Рекреація і спортивно-оздоровительний туризм (кваліфікація (ступень) «бакалавр»), утврджений приказом Міністерства освіти і науки Російської Федерації від 24.01.2011 г. № 81 [Електронний ресурс] // Російське освітнє. Федеральний портал. – Режим доступу: <http://alt-x.narod.ru/01rst.htm> 11. ФГОС ВПО по напрямленню підготовки 100400 Туризм (кваліфікація (ступень) «бакалавр»), утврджений приказом Міністерства освіти і науки Російської Федерації від 28.10.2009 г. № 489 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.osu.ru/docs/bachelor/fgos/100400b.pdf> 12. Щука Г.П. Сучасна система підготовки професійних кадрів для спортивно-оздоровчого туризму в Російській Федерації / Г.П. Щука // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – № 4 (239), 2012. – Ч. II. – С. 115-123.

Кобзова С. М. Роль дисциплін блоку рекреації у підготовці фахівців сфери туризму та готельного господарства до професійної діяльності

У статті охарактеризовано сучасний стан підготовки фахівців для сфери санаторно-курортного бізнесу та рекреації в Україні на прикладі спеціальностей «Готельно-ресторанна справа» та «Туризм», визначено роль дисциплін блоку рекреації у підготовці фахівців сфери туризму та готельного господарства до професійної діяльності, приділено увагу змісту окремих дисциплін, зокрема такому курсу як «Рекреаційні комплекси світу».

Ключові слова: рекреація, рекреаційна діяльність, санаторно-курортна справа, блок дисциплін рекреації, підготовка фахівців для сфери туризму та готельного господарства.

Кобзова С. Н. Роль дисциплін блока рекреации в подготовке специалистов сферы туризма и гостиничного хозяйства в профессиональной деятельности

В статье охарактеризовано современное состояние подготовки специалистов для сферы санаторно-курортного бизнеса и рекреации в Украине на примере специальностей «Гостинично-ресторанное дело» и «Туризм», определена роль дисциплин блока рекреации в подготовке

специалистов сферы туризма и гостиничного хозяйства к профессиональной деятельности, особое внимание уделено содержанию отдельных дисциплин, в частности такому курсу как «Рекреационные комплексы мира».

Ключевые слова: рекреация, рекреационная деятельность, санаторно-курортное дело, блок дисциплин рекреации, подготовка специалистов для сферы туризма и гостиничного хозяйства.

Kobzova S. N. Role of Disciplines of Recreation Block in Tourism and Hotel Industry Specialists' Professional Training

Ukraine has a strong recreational potential, that's why the main task for the government in sphere of spa business should be focus on the professional training of specialists in recreational sphere. In the article the current state of specialists' professional training for the spa business and recreation in Ukraine on such specialties as «Hotel and Restaurant Business» and «Tourism» was characterized, the role of disciplines of recreation block in tourism and hotel industry specialists' training for professional activities was defined. Also it was defined, that disciplines of recreational block should play a major role in the preparation of future specialists in tourism and hotel industry for their professional activity. The study of such disciplines as «Recreational Geography», «Rekreologiya», «Recreational facilities», «Organization of recreational services» is necessary for students' formation of readiness to the organization of health-improving rest, Wellness, SPA-tourism. Attention was paid to the content of some disciplines, for example, such as «Recreational complexes of the world». During the study of these disciplines it is necessary to focus on the social importance and prospects of recreational activities on the territory of Ukraine. Excluding these subjects from the curriculum will lead to efficiency reducing of a whole learning process. In in the process of teaching it is good to use such forms and methods as multimedia lectures, workshops, case discussions with video modules, creative design tasks, testing and conferences.

Keywords: recreation, recreational activities, spa business, recreation block courses, specialists' professional training in sphere of tourism and hospitality industry.

Стаття надійшла до редакції 25.04.2013 р.

Стаття прийнята до друку 31.05.2013 р.

Рецензент – доктор педагогічних наук, професор Курило В. С.